

Örtük ve zalim iktidar oyunları

Yavaş ve Kör Pencerede Uyuyan adlı **kitaplarıyla** öykücülüğümüze yeni bir soluk kazandıran Nihan Eren, yeni yayımlanan *Hayal Otel* kitabı üstüne sorularımızı yanıtladı.

EMİNE TOPRAK

■ *Nasıl bir sürecin verimi sizin için bu kitap? Neler yapmak istediniz, neler yaşadınız?*
Hayal Otel'i yazma sürecim, hayatın sınırlarının belirsizliğini, isimlerin ve hallerin kayganlığını, kişiliğin oyunlarla kimi zaman bilerek kimi zaman farkında bile olunmadan nasıl inşa edildiğini yoğunlukla izlediğim bir zaman dilimine karşılık düşünüyorum.

Başkaları üzerinde oynadığımız iktidar oyunlarının, gizli güç çekişmelerinin her tür ilişki biçimine nasıl yayıldığını izlediğim bir dönemdi bu. Kadın erkek ilişkilerindeki iktidardan, iş ilişkilerindeki, egemenlerle halk arasındaki iktidara...

Bu kimi zaman aşıktan ve zalimce, kimi zaman örtük ve sinsice sürdürülen bir tür toplumsal uzlaşma gibi. Temel sorunu bu örtük ve açık iktidarlar toplumsal roller arasında kalmamanın, kendiyile öteki arasında bir uzlaşmaya varamamanın sıkışması oluşturdur.

Bir de *Hayal Otel* her şeyden önce tekinsizliğin, şüphenin, birbirine güvenmemenin, tedirginliğin öyküleri. Ve kendini, ötekini ve hayatın değişim ve yenilik ilkesini kabul etme erdemi gösterebilmenin. Bu anlamda umutlu öyküler olduklarını düşünüyorum.

■ *Öykü yolculuğunuza dışarıdan bakan biri olarak her kitabınızın farklı bir çerçeve ile şekillendiğini söyleyebiliriz fakat özellikle Kör Pencerede Uyuyan ile Hayal Otel'in romanı havası hakkında neler söylersiniz? İki kitabınız da has öykülerden oluşmuş romanlar gibi...*

Sınırların, türlerin belirsizliğinde yazıyorum. **Anlatı** bu belirsizliği ne kadar olanaklı kılıyor, türün sınırlarını ne kadar gevşetiyor ne kadar açıyor? Yazarken hep bunlar üzerine düşündüm. Her iki **kitapta** da bir yapboz yaratmayı niyetim, içerikte ve biçimde. *Kör Pencerede Uyuyan*'da ta kınıtlı olduğum mesele **zamandı**. Bu yüzden karakterleri tek bir gecede ve tek bir günde birleştirdiğim öyküler yazdım.

DOKUNAKLI BİR ANLATIM

■ *Bu yapıya eklenen en önemli unsur da masalsi diliniz ve fantastiğe yakın diyebileceğimiz dününcünüz. "Masalsi" ve "fantastik" unsurlar anlatımda size nasıl yardımcı oluyor?*

Yavaş için bunu diyebiliriz belki, oradaki öyküler taşraya dışarıdan bakmıyor. Hem

içeriden hem dışarıdan hem uzaktan hem yakından, hem gerçekçi hem masalsi bakıyor diyebiliriz.

Taşrada kadın olma meselesini **anlatırken** herhangi bir ajitasyona gitmekten çok korkuyordum ama bu meseleyi normalleştirme de istemiyordum. Belli bir mizahı vardı mesela *Yavaş*'ın ama komik ya da gülünç olmasını da hiç istemedim.

Taşrannın merkezden uzaklığını, dolayısıyla pek çok yenilikten esirgenmişliğini ve 80'lerde buralardaki dönüşümü, oranın topografyasını anlatmak istiyordum ama bunu toplumsal gerçekçi bir tondan yapmayı da arzu etmiyordum. Bu yüzden *Yavaş*'ta aşkın, çocukluğun, deliliğin, toplumsal yapının masalsi bir karşılığı olmuş olabilir.

Fakat ötekiler için bunu söyleyemeyeceğim. Hem *Kör Pencerede Uyuyan* hem de *Hayal Otel*'de gerek içerikte gerek dil-

de gerçekçiliği yakalamaya çalıştığımı, karakterlerin ve hayatın belli bir bütününe adeta fotoğrafını çekmeye çalıştığımı söyleyebilirim.

Anlatımı dokunaklı ama duygusal olmamasına, gerçekçi ama aynı zamanda acıklı olmamasına çalıştım, belli bir mesafeyi korumaktı tüm niyetim. **Anlatımı** bu mesafeye hep ihtiyacı olduğuna inanıyorum.

Hayal Otel'de ise doğanın karakterlerin ruhuyla eş güdümlü ilerlediği bir dil ve **anlatımın** peşindeydim. Bu kaygılar da her ikisini de masalsi ve fantastik olmaktan uzak tuttu.

■ *Hayal Otel, kahramanlarımız Feryal ile İsmet'in açılışını yaza yetiştirmeye çalıştıkları on iki odalı bir otel. Otelde her odanın bir adı var: Kaktüs, Ardiç, Begonvil, Kızılgağaç, Şimşir vb... Bitkiler öykü dünyanızda nasıl bir anlamı sırtlanıyorlar?*

Hayal Otel'in ana karakterleri tabiat ve otel. Otelin boyası kurumamış, ustalar girip çıkıyor, pek çok şeyi eksik, henüz tamamlanmamış. Hatta tabelası bile asılmamış. İçine kaçarak gelip saklanan ve yeni bir yaşama hazırlanan karakterler gibi o da olmakta. Büyük açılışa hazırlanmakta.

Bir de oteli hep tepelerde, etrafındaki büyük bir boşluğun içinde hayal ettim. Bağlantısız, tek başına, kudretli ve her şeye tepeden bakan bir mesafede olsun istedim. Kaçmaya saklanmaya çok uygun bir mekân olarak canlandı bende. Bu tepede olma hali, tabiatın bütün seslerinin ve görüntülerinin en iyi izlenebileceği yer olmasıyla da alakalıydı.

Hayal Otel en çok da bir yeniden başlama kitabı olduğundan tabiatın hareketlerinin,

karakterlerdeki dönüşüme koşut ilerlediği, tabiat ve insanın birbirinden ayrılmaz hale geldiği bir **anlatı** kurmayı hedeflemem sebebi de bu. Bu sebeple her odanın ismi de karakterin ya bir izini taşıyor ya da dönüşeceği yeri imliyor. Bitkileriyle, kasırgasıyla, verdiği sesleriyle tüm bir tabiat kitabın ana sarmalayıcısı, ana karakteri.

TAŞRA HİKAYELERİ

■ *Bir kayı kasabası, taşra hikâyeleri toplama 'Hayal Otel'. Uzak kendi içine çekilmiş dünyalar önceki kitaplarınızdan da tanıdık bize. Sizi böyle dünyalara çeken nedir?*

Özel bir çabam yoktu diyebilirim. Anlatımın konular iki **kitapta** da bunu gerektirdi. *Kör Pencerede Uyuyan*'ın Gece bölümü kentlin çevresinde ama sonuçta İstanbul'da geçiyordu. Gün bölümü ise **kitapta** hiç isim vermemiş, yerini belirtmemiştim ama Karadeniz kıyısındaydı.

Burada birdenbire başlayan bir dalga'nın yani çeken akıntının tek tek karakterlerde nasıl bir etki bıraktığını yazarken aslında amacım içlerine dönerek hayatlarını anlamlarını yani hayatla hesaplaşmalarını sağlamaktı.

Hayal Otel ise, insanın geride bir suç bira-

karak kaçması, bir aralıktaki kalması ve gelecek için kendine uygun ve üstelik artık dünya üzerinde masum yaşamak istediği bir yer kaplama arzusu, bir gelecek hayali hakkında olduğundan bir yersizlik, yurtsuzluk mekânı olarak oteli uygun buldum.

Hayal Otel'in karakterleri de bir şekilde ya kendi hatalarıyla ya kaderin oyunuyla ya tercihleriyle eski hayatlarından olmuş, kaçmış veya kaçmak zorunda bırakılmış insanlar. Onları başka nerede toplayabilirdim ki?

Evren içinde bir yer kaplamaya doğmuş insanın kendi evrenini bulamamasını, arafta bekleyerek onu aramasını ancak bir otelde anlatabilirdim. Bu otelin de merkezden uzakta olmasını istedim. Takvimin otelin kullanım **zamanı** olan yazı göstermemesi de benim için önemliydi.

Her şey bir arafta gerçekleşsin istiyordum. Otel bile henüz açılmamış, tabelası yerine asılmamış. O bile olmakta. Yani kimsenin ve hiçbir şeyin yerinde, yöresinde olmadığı hatta otelin de **kitap** boyunca bitme hazırlığında olduğu bir **anlatı**, anlatmak istedikleri- me çok uygun bir karşılıktı. ■

Hayal Otel / Nihan Eren / **Yapı Kredi** Yay. / 92 s. / Şubat 2020.